

Sygn. akt VI P 749/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14/02/2019 r.

**Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący:	SSR Agnieszka Turowska
Ławnicy:	Danuta Gliszewska Małgorzata Rzechuła
Protokolant:	Magdalena Paplińska

po rozpoznaniu w dniu 04 lutego 2019 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa I. N.

przeciwko P. C.

o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie

I. oddała powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy;

II. uznaje się niewłaściwym do rozpoznania sprawy o wynagrodzenie i przekazuje ją zgodnie z właściwością do wydziału cywilnego tutejszego sądu;

III. zasądza od powoda I. N. na rzecz pozwanego P. C. kwotę 180 zł (słownie: sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

Sygn. akt VI P 749/16

UZASADNIENIE

Powód I. N. wniósł o ustalenie łączącego go z pozwanym P. C. stosunku pracy w ramach wykonywanych czynności obsługi prawno - księgowej w okresie od 2 stycznia do 31 października 2016 roku oraz zasądzenie kwoty 21.216 zł netto tytułem wynagrodzenia wraz z ustawowymi odsetkami, co daje kwotę 23.042,70 zł.

Powód wskazał, że na mocy umowy o obsługę prawno – księgową prowadził księgowość i wykonywał czynności procesowe, sporządzał pisma procesowe oraz występował na rozprawach sądowych firmy (...). P. C..

W siedzibie lokalu do miesiąca sierpnia prowadził i sporządzał dokumentację oraz wyprowadzał zaległości w dokumentacji księgowej (wcześniej nie była prowadzona dokumentacja księgowa), również prowadził i sporządzał dokumenty w prowadzonych postępowaniach sądowych z jednoczesnym prowadzeniem i dokonywaniem zaopatrzenia w produkty spożywcze do przygotowywania potraw w lokalu gastronomicznym przy ulicy (...) w G.. Czynności te wykonywał codziennie łącznie z sobotami i niedzielami. Świadkiem był E. D..

Powód wskazał nadto, że od stycznia do sierpnia 2016 roku pozwany na wyraźne życzenie powoda sporadycznie przebywał w lokalu.

Od miesiąca sierpnia do października 2016 roku powód nadal prowadził sprawy sądowe, dokumentację sądową sporządzał w domu, a następnie drukował w mieszkaniu pozwanego i przekazywał do przeczytania A. C..

Za wykonane czynności otrzymał częściowe wynagrodzenie w wysokości 18.912 zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, wskazując, że powód wskazując na działanie w ramach służb specjalnych, pobierał od niego zaliczki pieniężne na utrzymanie oraz ruchy związane z prowadzonymi przez powoda działaniami. Zaliczki miały zostać zwrócone niezwłocznie po zakończeniu prowadzonego śledztwa pod „przykrywką” czyli w listopadzie 2016 roku. Powód tylko częściowo, w asyście policji, zwrócił dokumentację księgową i prawną.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód I. N. podjął współpracę z pozwanym w ramach ustnej umowy cywilnoprawnej na obsługę księgową, dokonywanie rozliczeń i spraw związanych z urzędem skarbowym. Następnie została zawarta umowa o obsługę prawno – księgową. Ogólnie ustalono kwotę 10 zł/h, co dawało dziennie 100-200 zł dziennie w zależności od utargu.

Powód świadczył pracę w lokalu pozwanego albo w domu. Posiadał klucze do lokalu. Nie miał ustalonych godzin pracy. Powód był samodzielny w zakresie wykonywania swoich czynności, nie pozostawał w nadzorze pozwanego.

Powód występował w sprawach sądowych jako pełnomocnik pozwanego, jednakże pełnomocnictwa te nie były uznawane. Przygotował również wniosek o dotację, który został odrzucony.

Powód I. N. przedstawiał się jako pracownik służb specjalnych, podlegających bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

W listopadzie 2016 roku A. C. wraz z E. K., a także asyście policji odebrali z miejsca zamieszkania powoda segregatory z dokumentacją oraz tablet.

Między nim a pozwanym nie było stosunku pracy, oraz, że nie był podporządkowany w żadnym stopniu pozwanemu. Nie był również organizacyjnie podporządkowany pozwanemu. Strony nigdy nie rozmawiały o stosunku pracy, nigdy nie było mowy, że P. C. zatrudni powoda na podstawie umowy o pracę.

(dowód: zeznania powoda I. N. k. 123-124 (zapis rozprawy z dn.4.02.2019r. 00:36:34-00:55:40) w zw. z k. 75–75v. (zapis rozprawy z dn.13.02.2018r. 00:01:55-00:23:03, zeznania świadka E. K. – k. 104v.-105v. (zapis rozprawy z dn. 17.07.2018r. 00:07:36-00:41:14, zeznania A. C. – k.121-123 (zapis rozprawy z dn. 4.02.2019r. 00:02:46))

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy jako niezasadne, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd ustalił stan faktyczny w sprawie w oparciu o zeznania powoda I. N. oraz świadków E. K. i A. C..

Umowa o pracę posiada cechy stosunku zobowiązaniowego – jest dwustronnie zobowiązująca, odpłatna, konsensualna. Posiada jednak cechy odróżniające ją od innych umów o świadczenie usług, a w szczególności od umowy o dzieło (art. 627 i następne k.c.) oraz umów zlecenia (art. 734 i następne k.c.). Decydującym kryterium odróżniającym umowę o pracę od innych umów o świadczenie pracy określonego rodzaju – przez którą należy rozumieć zasadnicze obowiązki pracownika oraz miejsce i czas wykonywania pracy – pod kierownictwem pracodawcy. Pracownik obowiązany jest więc świadczyć pracę w zorganizowanym zespole pracowniczym, podporządkowanym pracodawcy w granicach wynikających z charakteru pracy i potrzeb pracodawcy oraz zastrzeżonych ustawowo dla

pracownika. Zasada podporządkowania jest jedną z podstawowych cech odróżniających stosunek pracy od stosunku opartego na umowie dzieła czy umowie zlecenia.

Do pozostałych cech charakterystycznych, odróżniających stosunek pracy należy: osobiste, w sposób ciągły, świadczenie przez pracownika pracy, a ponadto świadczenie jej pod kierownictwem pracodawcy i na jego ryzyko.

Podkreślenia wymaga to, iż wykonywanie takich samych czynności może występować zarówno w ramach umowy o pracę, jak i umowy cywilnoprawnej. Przy czym cechą umowy o pracę nie jest pozostawanie w dyspozycji pracodawcy, bo to może występować też w umowach cywilnoprawnych, lecz wykonywanie pracy pod kierownictwem pracodawcy (pracy podporządkowanej). Ta cecha ma charakter konstrukcyjny dla istnienia stosunku pracy. Dla stwierdzenia, że występuje ona w treści stosunku prawnego z reguły wskazuje się na takie elementy jak: określony czas pracy i miejsce wykonywania czynności, podpisywanie listy obecności, podporządkowanie pracownika regulaminowi pracy oraz poleceniom kierownictwa, co do miejsca, czasu i sposobu wykonywania pracy oraz obowiązku przestrzegania norm pracy, obowiązek wykonywania poleceń przełożonych, wykonywanie pracy zmianowej, stała dyspozycyjność czy dokładne określenie miejsca i czasu realizacji powierzonego zadania oraz ich wykonywanie pod nadzorem kierownika (por. wyrok SN z dnia 25 listopada 2005 r. I UK 68/05, Wokanda 2006/4/26).

Zasada podporządkowania jest jedną z podstawowych cech odróżniających stosunek pracy od stosunku opartego na umowie zlecenia czy umowie dzieła. Należy podkreślić że właściwa dla stosunku pracy cecha podporządkowania (kierownictwa pracodawcy) w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. interpretowana jest odpowiednio szeroko (tak Komentarz Prawa Pracy – J. I. i W. S.) i są to pojęcia w zasadzie tożsame.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu, należało ustalić, że stosunek prawny nawiązany pomiędzy powodem a pozwanym, nie jest stosunkiem pracy.

W kontekście powyżej wskazanych cech stosunku pracy, mając na uwadze immanentną cechę stosunku pracy jaką jest „podporządkowania pracownika” należy uznać, że w niniejszej sprawie, po analizie zeznań powoda, a także i świadków, którym Sąd dał wiarę, Sąd powziął przekonanie, że praca powoda nie była wykonywana pod kierownictwem pozwanego.

Zgodnie z depozycjami powoda, a co potwierdzali również świadkowie, dysponował on nieograniczoną swobodą w organizacji oraz sposobie wykonywania pracy. Powód nawet nie wykonywał żadnych poleceń pozwanego. Pozwany nie miał żadnej możliwości i formy nadzoru nad powodem. Pozwany nie narzucał powodowi żadnych warunków, w jakich praca miała być świadczona. Powód samodzielnie decydował, jakie działania podjąć i sposób ich wykonania.

Mając na uwadze powyższe, należy uznać, że strony nie łączył stosunek pracy, strony przed podjęciem współpracy nie przewidywały również możliwości jego zawarcia w przyszłości. Sąd zważył w szczególności, że świadczenie usług przez powoda nie odbywało się w ścisłym podporządkowaniu stronie pozwanej. Powód samodzielnie wykonywał czynności.

Reasumując Sąd zważył, że zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego, a praca może być świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych (vide wyrok SN z dnia 9.12.1999 r., I PKN 432/99, OSNAPIUS 2001/9/310). Nie narusza to art. 22 § 1 i § 1¹ k.p. O wyborze rodzaju podstawy prawnej zatrudnienia decydują zainteresowane strony, zgodnie z zasadą autonomii woli stron kreującą swobodę umów (art. 353¹ kc w zw. z art. 300 kp). Oznacza to większy respekt dla woli podmiotów stosunków prawnych, lecz jednocześnie większą odpowiedzialność tych podmiotów za następstwa podejmowanych przez nie indywidualnych decyzji. Prowadzi to w obrocie prawnym do uszanowania intencji i woli stron, która znajduje wyraz bezpośrednio w składanych przez nie oświadczeniach woli, a zwłaszcza w zawartych przez nie umowach. Dotyczy to w jednakowym stopniu wszystkich umów, w tym także umów dotyczących świadczenia pracy.

Co najistotniejsze w tej sprawie, sam powód wskazał, że między nim a pozwanym nie było stosunku pracy oraz że nie był podporządkowany w żadnym stopniu pozwanemu. A dochodzone ustalenie stosunku pracy służyć ma łatwiejszej egzekucji należności z tytułu świadczonych usług.

Mając na uwadze wszystkie powyższe argumenty Sąd doszedł do przekonania, że powód nie był zatrudniony przez pozwanego w ramach stosunku pracy. Konsekwencją tego było oddalenie żądania powoda o ustalenie istnienia stosunku pracy.

W związku z tym, że powód wraz z żądaniem ustalenia istnienia stosunku pracy wniósł również o zasądzenie wynagrodzenia koniecznym było przekazanie w tym zakresie sprawy zgodnie z właściwością do wydziału cywilnego tego sądu. Sąd orzekający w postępowaniu odrębnym nie jest bowiem właściwym do rozpoznania sprawy o wynagrodzenie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało rozstrzygnięte i szczegółowo opisane, jak ma postąpić sąd pracy, jeżeli dojdzie do przekonania, że żądanie w istocie nie jest wywiedzione ze stosunku pracy, lecz ze stosunku cywilnoprawnego (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 14 marca 1989 r., III PZP 45/88, OSNCP 1989 nr 11, poz. 167, wyrok Sądu Najwyższego z 25 listopada 2004 r., I PK 1842/04, OSNP 2005 nr 14, poz. 209). Zakwalifikowanie sprawy jako niespełniającej warunków z art. 476 k.p.c., przy uznaniu cywilnoprawnego charakteru roszczenia, uzasadnia przekazanie sprawy z wydziału pracy do wydziału cywilnego (w ramach tego samego sądu).

Stwierdzenie, że stosunek prawny, z którego zostaje wywiedzione roszczenie, nie jest stosunkiem pracy, samo w sobie nie oznacza automatycznie również bezzasadności powództwa o wynagrodzenie, a więc tylko na tej podstawie nie może być ono oddalone. Jeżeli w rzeczywistości strony łączył stosunek cywilnoprawny, to żądanie pozwu -np. o wynagrodzenie za pracę świadczoną w oparciu o zawartą umowę może być nadal uzasadnione w zależności od rodzaju tego żądania, jego podstaw faktycznych i prawnych. Jeżeli podstawą roszczenia jest wyłącznie umowa (obojętne jaka - czy umowa o pracę, czy umowa prawa cywilnego), to zasadność powództwa z reguły nie zależy od rodzaju tej umowy. Inaczej mówiąc, to samo roszczenie np. o wynagrodzenie - może być uzasadnione zarówno jako wywodzone z umowy o pracę (oceniane według przepisów prawa pracy), jak i z umowy cywilnoprawnej (w tym przypadku oceniane według przepisów Kodeksu cywilnego oraz postanowień umowy).

Reasumując sąd pracy nie może oddalić powództwa o wynagrodzenie za pracę faktycznie wykonaną tylko z tej przyczyny, że zawarta przez strony umowa nie była umową o pracę (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 marca 2006 r., I PK 146/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 67). Stwierdzenie przez sąd pracy, że roszczenia zgłoszone przez powoda nie podlegają rozpoznaniu w postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy, nie uzasadnia oddalenia powództwa, lecz nakazuje przekazanie sprawy do rozpoznania w postępowaniu procesowym „zwykłym” (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2003 r., I PK 21/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 226).

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy na podstawie art. 201 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie drugim wyroku.

Zgodnie z treścią art. 98 k.p.c. w zw. § 9 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokacie (Dz.U.2015.1800 ze zm.) zasądzono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sprawami o prawa majątkowe są sprawy, w których zgłoszone żądanie zmierza do realizacji prawa lub uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na stosunki majątkowe stron, a więc ma na celu zmianę lub utrzymanie dotychczasowego stanu majątkowego stron. Dla rozróżnienia majątkowego i niemajątkowego charakteru sprawy nie ma znaczenia charakter zgłoszonego roszczenia; sprawami majątkowymi są zarówno sprawy o świadczenie, jak i o ustalenie lub o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa, jeżeli zgłoszone żądanie zmierza do realizacji prawa lub uprawnienia mającego bezpośredni wpływ na sytuację materialną stron (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2011 r. II CZ 167/11 LEX nr 1147759 z dnia 8 listopada 2001 r., III KKN 568/01, niepubl.; z dnia 8 grudnia 2005 r., II CZ 110/05, niepubl.; z dnia 6 października 2006 r., V CZ 67/06 niepubl. i z dnia 15 grudnia 2006 r. III CZ

85/06, niepubl.). O majątkowym charakterze sprawy decyduje zatem majątkowy charakter dobra, którego ochrony domaga się powód.

W ocenie Sądu orzekającego roszczenie o ustalenie istnienia stosunku pracy należy zakwalifikować do kręgu spraw określonych w § 9 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia, a co za tym idzie nie będzie miała znaczenia wartość przedmiotu sporu. Wskazać bowiem należy, że sprawa w zakresie roszczenia o wynagrodzenie została przekazana do rozpoznania właściwemu sądowi cywilnemu, a zatem koszty należne powodowi z tytułu ustanowienia pełnomocnika w rozpoznawanej winny stanowić kwotę 180 zł, o czym orzeczono w punkcie trzecim wyroku.